

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

VIme, 1480

D[omi]nica quinta post pasca ser[monis] xlvi

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Sermon

Spūlsando accipe est sibi esse et p̄cedere. Nam em̄ p̄ spūlsand⁹
accipe ac̄ idens v̄lum. vt aliud qđ ip̄e non sit. ppter qđ datur
intelligi qđ ip̄e p̄cedat a filio. Et hec est causa quare spūlsand⁹ us
clarificat filiū. qđ sp̄az claritatē filii accipit cū sit ei equalis i vni
tate diuine nature nec accipit spūlsand⁹ t̄paliter aliquid a filio
sed ab eterno. Ip̄m tñ qđ accipit ab eterno t̄paliter nunciavit
apl̄is. vnde dicitur: et annunciat vobis: illud em̄ qđ accipit spūlsand⁹
sanctus a filio. s. diuinitatis natura. sic est altius et super oēm intel
lectum. qđ nisi nunciāte spūlsand⁹ ad noticiam ipsius nullus pos
set attingere. Rogemus ergo. Prima pars.

Vñica quinta. post pasca ser. xvi

Amen amen dico vobis si qđ petieritis m̄. Jo. 16.
Sic dicit Christus. merito potentis negligentia repre
hendit. vbi de dantibz misericordia non dubitat. Ecce
igit̄ quāta est misericordia dei de qua non dubitat. Tan
ta certe ut non solū patiū sit tribuere petita. sed
etiam rogat et hortat nos ut petamus p̄tinet in p̄nti euāge
lio. quod in tres p̄tes diuidit. In quāz p̄ma agit̄ d̄ secura ex au
diōe nr̄azz petitionū. In secā p̄mittit apta contemplatio diu ino
rum. ibi. hec in pueribz. Sed in tercia exprimit̄ deuota confessio
fidei disciploꝝ. ibi. dicunt ei discipuli. De orōe igit̄ et contempla
tione atq; afſectione fidei p̄ns euangelij loquit̄. Circa p̄muꝝ q̄
tuor inducit. quibus puocamur petiōes nr̄as deo porrigeare. pa
num est veritas pollicentis. p̄ quam certificamur de sequi postu
lata. iurauit ei xps qui mentiri non p̄t. qđ deus p̄t dabit quic
quid petierimus in noīe eius vñ dicit. Amen amen
i. vere vere: dico vobis: p̄ veritatem iurat xpus. qui veritas est.
nam ut dicit apl̄us Heb. 6. oēs homines p̄ maiorem sui iurant
xps vero quia non habet maiorem p̄ semetipm iurat Gene. 22.
per memetipm iurauit dicit dñs. Assumitur aut̄ iuramentum
ad affirmacionem eius qđ incredibile posset videri ex sui magni
tudine. qđ vero aliquibz posset esse dubium deū p̄tem oīa nr̄a vo
iurauit dices. Amē amē. vt i. vītate duplicati iuramenti stet oē
verbum nec iurauit p̄ oīpotētiā aut maiestate suā. h̄ p̄ vītatez
quemadmodū ip̄a vītate vñ tale iuramenti fallibilē dicit vīta
tem oīdit. Deinde p̄t q̄ tuor adiōes obvīadas ip̄eticōibz nr̄is
B. Prima spekat ad id qđ petet. qđ illud sit aliquid et non
sit nihil vnde dicit: Si quid. si aliquid: petieritis: qđ sit veritas
ens quidam vero petunt vana et mutilia et talia deo loquuntur

que etiam nollent hoies auiriare. Attra quos dicit sene ad lucullū
 i.li.eplazz.epla.10. Sic viue cum hoibz tanq̄ deus videat. sic
 loquere deo in orō et tanq̄ hoies audiāt. Quidāz vero bona
 petunt sed superflua. ut diuicias. honores. et potētati. quales fu-
 erunt filii zebedēi. qui petabant sedere a dextris xp̄i et a sinistris
 et r̄ndit illis. Nescitis quid petatis. Quidā autē petunt mala et
 p̄nitiosa. ut morte et dampna primoz. aut etiā ut deē eis facil-
 tas peccandi. Psal. 4. petitis et non accipitis. eo qđ male p̄ta-
 tis. ut in occupacionis v̄ris insaniatis. Nec oia cū non sunt ve-
 ra entia nō cadunt sub petitioē. Illa autē vera sunt bona que sunt
 nr̄e salutis. qm̄ vt dicit. Xii. Licet hęc mundana aliquid sunt in
 operatione tñ beatę v̄te que petenda est nihil sunt. Eis igit̄ ob-
 missis que vere aliquid non sunt. sliderandū est que sunt vere
 aliquid que a deo sunt petenda. Nihil aliud occurrit deo peten-
 dū qđ ipse salvator nos docuit petere in orō e dñica. Mat. 6.
 Obi septem ponunt peticioes. quaz p̄ma est generalis ut cult⁹
 dei amplie in ecclia: vnde: dī p̄ nr̄ qui es in celis sanctificē no-
 men tuum. sanctifica autē nomen dei in corde gentiū p̄ fidem. et
 venerandum nominis eius. Sex vero alie petitiones sp̄ales sunt
 ad unumquenq̄. Et ex eis p̄me tres ordinant ad p̄motionem
 boni. tres vero alie ad remotionē mali. In p̄ma petitione boni
 petit bonū regnū eterni. ultimū. s. bonū nr̄e salutis. qđ nec occidit
 vidit nec aures audiret vñ dī: adueniat regnum tuū sc̄z nobis
 Sed qz bonum hoc optet ad ipsiē p̄ bonas operationes. dei volū-
 tam implendo iō in seba petioē petit bona voluntas. ut iuste
 opari possimus. vñ sequit̄: fiat voluntas tua sic in celo et in terra. i. Jo. 5. Si petierimus h̄m voluntatem eius audiet nos. quia
 vero ad iustā operationem exterioibz bonis tp̄alibz adiuuamur
 Ideo sequit̄ tercia petitio: panē nr̄m cotidianū da nobis hodie
 in qua petitione oia tp̄ala cōmoda includunt̄. dum tñ p̄ficiāt
 ad salutem. De tribō autē peticioibz attra malū. Prima petit re-
 moueri malum culpe iam perpetrate. qđ est peius oibz dicens:
 et dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debiti-
 ribus nostris. Secunda vero petit remoueri temptationis vio-
 leciā qua labimur in culpaz. propter periculum culpe perpe-
 trande. cum subdit̄: Et ne nos inducas intemperationem: Vē-
 cia autē et ultima petit liberari ab omni malo pene cū postpo-
 nitur: sed libera nos a malo: siue illud sit malum pene eterne.
 siue malū tp̄alis angustie. cuiusmōi sunt adūlitates. infirmitates
 bella. et quecumq̄ nocua. oēs vero petitiones in tantum dig-
 ne sunt exaudiri inquit̄ subhuiū illi peticioibz q̄ petit sal⁹ etna.

Sermo

ut sex regnum dei in nos pueniat. C Se ha aditio est quantum ad circumstantias ad petitorum cum dic: petieritis: petere enim est actus appetitus vñ nre petitorum debent esse cu magno appetitu et desiderio. Item qz nemo appetit. nisi aliquid intendat. iō nre petitorum debent esse ex intentione. nō quemadmodum frequenter labiis loquimur. h corde longe sumus a deo. Vla. 29. pplus hic labijs me honoret. cor aut eoꝝ longe ē a me. Ite qz appetitus est rei non habite. que ab alio expectat. iō petere debemus cum humilitate et reverentia ultimo qz appetitus ē rei necessarie. iō nre petitorum debent esse cum instatia. que oia tangit aplus. Phil. 4. nihil solliciti sitis ad alia. h vt ad solū deum serat int̄ctio. sed in omni oratione quantū ad reverentiam. et obsecracionem quantum ad instantiam. cuz grāz actione quantū ad desiderium. petitorum vere innotescat apud deū. D Tertia aditione respectu eius cui petit. qz deo p̄ri. unde dic: p̄tem nomine p̄ris tota sancta trinitas intelligi p̄t a qua sum⁹ obseriamur. et gubernamur. cui etiā in orde dñica dicim⁹. p̄f n̄ q̄ es in celis. ibi enim vt dicit Xu. li. de tri. tota trinitas intelligit p̄t et filius et sp̄us sanctus. Vl dicit p̄t qz ad personam dei p̄ris oēs petitiones sunt referende. eo qz ipse sit origo et fontana omnis in fluxus divini et spiritualis vt dicit Dyonisius li. de. di. no. Jac. 1. omne datum optimum et omne donū p̄fsum de sursum est descendens a p̄te lumineum. apud quem nō est transmutatio nec vicissitudinis obumbratio sed s̄m hoc videt. qz nulla peticio sit facienda filio aut sp̄us sancto. vel etiā agnus. et sanctis dei et tñ ad filium loquens beatus Stephanus dixit. dñe ihu accepe spiritum meū. ad sp̄us sanctum loquens Eze. ait. rem sp̄us et misericordia sup intercessoros et reniuerstāt. ad alios vero sc̄tos eccl̄ia loquit. oēs sancti et sc̄ti dei intercedit p nobis. E Et dicendum qz dupliciter fit alium petitione. vltanqz datori vltanqz intercessori. si tanqz datori hoc modo loli deo omnis fit oratio. et petatio. quia ipse solus dat ultimum bonum qd petimus et que cunqz alia ut ad tale bonum ordinatur. Tales autē petitiones precipue fiunt ab patrem. quia licet omne n̄m bonum equalit et s̄m eādem virtutem fit a patre et filio et sp̄us sancto. tamen hoc bonum fit a filio. et spiritus sancto habet filius a patre. sp̄us autē sc̄tus a p̄te et filio. p̄f vero. qz est p̄ncipiu nō de p̄ncipio h̄ h̄. sed a seipso. Sed mō fit alicui petatio tanqz intercessori. ut nre petitorum exaudiāt. et h̄ mō oram⁹ sc̄tos. et eoꝝ patrocima iploram⁹. Q̄ta aditio petitorum ē. vt attendatur in qua fiat forma. et est forma eius ut petamus in uocatio nois xp̄i. unde dic

In nomine enim Christi fit omnis oratio directa ad patrem unde visus, per dominum dicas. prem cu p̄sbiter oras. Ex quo hinc Tri. p̄ q̄nta sit virtus nominis Christi. quia non visus nec rogatus. sed non immatus solum aperit preme facit miracula. Et est sciendum quod quatuor sunt cause quare in nomine filii dei facimus petitiones deo preci. Prima ratione dilectionis, quam pater habet ad filium. que tanta est ut quod quidem in ipius nomine petatur. per exaudiatur. Secunda causa est. quod de filio removit causam. quare nostrae petitiones erant inexauditibiles et ideo in ceteris petitionibus nostris mucundus est. Tertia causa est quia ipse rogavit per nos preci. ut nostrae petitiones exaudiantur. Jo. 12. Quarta causa est. quod per Christum paratus est nobis omne bonum postulandum. quod est gratia et vita eterna. Jo. 1. Gratia et veritas per Ihesum Christum facta est. sed ab ista forma petitionis non excludit plena spiritus sancti. propter quidem ratione propria. spiritus enim sanctus est caritas et diuina amio quo. per et filius mutuo se diligunt. et ideo qui petit in nomine filii ratione dilectionis quam habet filius a patre. petit etiam in nomine spiritus sancti. Item qui petit in nomine filii ratione remotioris impedimenti. petit etiam in nomine spiritus sancti. quia non fuit a motu tale impedimenti peccati nisi per spiritus sanctum. qui emundat sua scitatem omninem peccati maculam. Thes. 3. Saluos nos fecit per lauacrum regeneracionis et renouationis spiritus sancti quem effudit in nobis habude. Item ratio tertiae petitionis in nomine filii includit spiritualitatem postulat per nos gemitos tenazibilibus Ro. 8. et Gal. 4. dicitur. misit de spiritu filii sui in corda nostra clamare abba patrem. Item ratione quartae. quod licet Christus nobis meruerit spiritualia bona. tamen accipimus cum benignitate spiritus sancti. Ephes. 1. facti enim spiritu promissionis sancto. quod est signum hereditatis nostrae in redemptorum acquisitiōnē. i laudem glorie ipsius. ¶ Deinde ponit petitionis secundum si quod enim salutare petieritis precium in hac forma. scilicet in nomine Christi. Nam amemus te vobis. dabit vobis. ipse enim est sol dator. quod quemque alio dat ab ipso habet quod dare potest. nec enim ipse ab alio accipit quod det. Ro. 11. quod prior dedit ei. et retribuet ei. quod si dicat nullum. dat autem de liberalitate. quod sine spe retributio. unde Ber. 1. nulla spes retributio fuit dādo beneficia. quod bonorum non habet. Itē magnifice dat. quod non prava sed maxima bona. ut esse. vivere. virtutes et beatitudinem. 2. Pe. 1. maria et puerus nobis promissa donauit. ut per hanc efficaciam divine consortes nature. Itē dat abundanter quam petimus aut intelligimus. Jo. 1. dat omnia facie superabundanter quam petimus aut intelligimus. Itē dat oportune. et deo ut dicit Augustinus. quedam patientibus non negant. sed ut congruo.

Sermo

den tempore differunt. ps. tu das escā illorū in tpe oportu-
no. hec etiam ideo differunt. vt petentis animus magis ea desi-
ret. et habita audiū custodiat. Et est sciendū vt dicit. Augu-
quia omnes sāti audiunt p seip̄is. nō autē semp audiunt pro
alii. q̄a non absolute dicū est dabit: sed dabit vobis: legim⁹
em⁹. Re. 1. Samuelis lacrimas et or̄ones q̄s faciebat p Saul
rege. non fuisse exaudiitas. sed nec q̄e quid petierūt sāti pro se
ip̄is datuz ē ill. nā petiit apostol⁹ remouē a se stimuluz carnis
nec exaudiitus ē q̄z ille stimulus erat ei in perfectionem virtu-
tis. vnde ex omnibus dicitis hoc retinendum est. q̄ omnes san-
cti semper exaudiuntur pro seip̄is. de hiis que salutaria sunt.
Secundum quo prouocamur a deo petere est necessitas postu-
latis q̄dū em⁹ xps fuit cū aplis. nō erat eis necesse pete. eo vo
ad p̄ez ascēdēt oportebat postulare necessaria. vñ dicit. vsc⁹
mō: q̄dū corporali p̄sentia fui vobiscū. nō petistis q̄c̄z i nomine
meo q̄z nihil vobis defuit. Lu. 22. Cuz misi vos sine sacculo et
pera et caldamentis. nūquid aliqd defuit vobis. At illi dixer-
unt nihil. auenies ergo erat vt xpo corporali recēdere i ciperēt
pete a deo p̄e cui eos xps amiserat Jo. 12. p̄ sc̄e hua eos i no-
mine tuo q̄s dedisti mihi. vt sint vñ. sic et nos. cū essez cū eis
ego seruabā eos i nomine tuo. q̄s dedisti mihi. ego custodiū
nunc autem ad te venio. ¶ Tertium quare petere debe-
mus est largitas tribuentis. q̄ tanta est vt non solū sit parat⁹
petita tribuere. h̄ etiā rogat vt petam⁹. petite. s. orando. et acci-
pietis. Mat. 2. quecūq̄ orantes petitis. credite quia accipietis/
Cū enī tria sint bona meritoria. s. elemosina. ieunū et oratio.
oratio tamen alia duo i qnq̄ p̄cellit. est em̄ facilior. velocior. de-
lectabilior. deo propinquior. et efficacior. facilior. quidē est. Esto
enī q̄ debilis. vel egrotus uon. possit ieunare. nec pauper
elemosina dare. quilibet tamen potest orare. vnde gloria super
illud. iust⁹ miseret et retribuet dicit. semp est aliqd quod det iu-
stus. saltē or̄onem. et si non ore. si mut⁹ sit. tamen corde si iu-
stus sit. Item est velocior quia in instanti p̄transit celuz vsc⁹ in
conspicu dei. ps. intret in conspicu tuo oratio mea ubi glo-
magna inquit virtus pure orationis hic notatur. que quasi
quedampona ab dommuz intrat. et mandatū peragit. quo
caro peruenire nequit. Item est delectabilior. vnde Cassiodor⁹
super. ps. Suauissima est orationis ar monia. quia cum deo lo-
quitur. vñ Aug super ps. oratio tua locutio est ad deū quādo
legis deus tibi loquitur quando oras tu cū deo loqueris. Est
etiam deo propinquior. qui enim orat quasi satie ad faciez deū

sibi plentez constituit. Ecce. 35. oratio humilantis se nubes pene / trat. et donec ppter nō solabitur. unde Casib. oratio sibi pre / sente facit quē videre nō preualeret. ad penetralia iudicis peccatorum / admittitur. et nullus inde respuit nisi qui in ea tepidū inueniret. Est etiā efficacior. q̄a omnia in oratio e impetrat. ecce. 35. non / descendet oratio a aspectu domini donec aspiciat altissimū. vñ Aug / oratio si pura et casta fuerit celos penetrat et vacua non redēbit.

I Quāto petidū ē a deo. vt nō gaudiū ampleat. ipse em / solus nr̄a potest implere desideria. unde subdit: vt gaudiū vel / struz sit plenū: Jo. 5. hec locut⁹ sū vobis. vt gaudiuz meum / in vobis sit. et gaudiuz vñm impleat. Nota vt dicit. Gen. 6z. / ep̄la ad luciliuz. quia omnes homines tendunt ad gaudiuz sed / unde magnū et stabile gaudiuz cōsequant̄ ignorant. Quadruplex / ē em gaudiū. s. vacuū qđ est t̄ palis affluentie. quidez em / gaudent in cōuiuis et cōcupiscentiis. quidez vero i acquisiſio e / pecuniarū ut auari. h̄ vacui sunt. quia cor semper remanet vacu / um. q̄nto em plus habent tanto amplius indigent. unde vñlus / Ante q̄z siccarī mare posset aut numerari. Vis arena maris qm̄ / census habundet auarī. quidā antez gaudent i potentia etho / orib. sicut ambitiosi et superbi. isti vident̄ ēē pleni. gaudio. h̄ / in rei veritate similes sūt vesicae plene vento. que tamē vacua ē / omnes isti. tam luxuriosi q̄z auari. q̄z etiam superbi istis munda / mis replētur. et cuz credunt se esse plenos vacui sūt. decipiunt / em eos vt dicit Gen. oblectamēta brevia et fallacia sicut ebrie / tas. que vñl⁹ hore hylarez insaniā. longi temporis tedium pen / sat. Vla. 29. sicut somniat sitiens et bibit et postq̄ fuerit exper / gefactus lassus adhuc sitit. et anima eius vacua est. sic erit om / nis multitudine eorum. Secundum gaudium est semiplenū scili / et spiritu alis gratie. hoc gaudiuz licet impfedū sit. tamē verr / gaudium est. et est gaudiū sanctorū in presenti vita. quod ha / bent a deo in cognitione. spe. et dilectione ipsius. gaudent em / in cognitōe domi. Jo. 20. gauisi sunt discipuli vñlo dñi. h̄ ho / gaudiuz nondum plenū est. quia nō videntur aperta facie sed / per speculum in enigmate. et inter lutet nobis diuina claritas / tamen velata et obscura. Item gaudent sancti in spe peruenien / di ad clarā visionē. Ro. 1z. spe gaudentes. h̄ hoc gaudiū non / est plenū ppter duo. tū quia ista spes nimis differtur. prouer / 13. spes que differtur affligit ammā: tum etiam quia sperant / eo q̄ nō sūt de sua beatitudine securi. Itēz gaudēt sācti delectat̄ / in caritate et dilectione dei. Gal. 5. fruct⁹ spes est caritas et gau / diū huic gaudio nihil iocunditatis plentis vite est copabile. sed

Secundo

respiciū itime dilectis eēne prie gaudiū istō puenire. vñ Rich.
de cōtemplacione. 32. Dulcedo miranda. o dulcedo tā magna
dulcedo taz parua. quō enim nō magna que mīdanas om̄ne
excedit. quō non pua que de illa plenitudine vix scintillaz mo-
dieaz decerpit. ista dulcedo si aliquando raptū et subito p̄cipiat
sic. mētem afficit. vt totū hominē extra se rapiat. ad quaz cum
raptus esset apostolus dicit. siue in corpe siue extra corpus ne/
scio. deus scit. a Aug. 10. d̄fes. 14. aliquando intromittis me do/
mine in affectū multaz misericordiarū int̄cessus. ad nescio quā dulce/
dimē. quasi p̄ficiatur ī me nescioquid erit. scio q̄ vita ista non
erit. scintillā huius dulcedinis frater quidā sensit. cui admirā/
ranti gaudiuz celestis patrie. destinata ē vna auicula. decantās
padisi melodias. quā ille insecurus est extra monasterū quasi
mextasi positus p̄duētos annos manēs ī silua. qui reuolāte
aue ad abatiā rediit. et sic int̄ognitus vix receptus est. Vertiū
gaudiū est plenū s̄c̄ celestis patrie. qđ est beatorū. de clara vi/
tione vitatis diuine. de p̄fecta int̄encōe de suaui d̄ilectōe Aug.
10. d̄fes. 24. ea. b̄ta vita ē gaudiū de vitate h̄ ē em̄ gaudiū de te
qui veritas ea. Anb. ī prologion. c. 25. qui hoc bono fruetur
quid ille erit. a quid illi nō erit. certe q̄equid volet erit a quic-
quid nolet non erit. hoc gaudium erit plenū. p̄mo quidez ca-
pacitate. quia omnes vires anime q̄ntū gaudiū poterunt capi-
tantum possidebūt. plena nanc̄ gaudiū erit capacitas intelle-
ctus. ex aperta visione vultus dei. ps. adimplebis me leticia
cum vultu tuo plena erit memoria gaudiū ex p̄sētia dei Bar-
s. ī verbo sancti gaudentes memoria dei. plena erit voluntas
gaudio ex int̄ima dei dilectione. ps. repletuz est gaudio os no/
strum. et lingua nostra exultatione. Itēz hoc gaudiuz erit ple-
num puritate. nulla em̄ tristitia miscerbitur gaudio visionis
aut presentie. aut etiaz amoris. puer. 14. ī gaudio eius nō co-
miscerbitur extraneus. a hoc īdeo quia anima ex se tota tendit
in deū. ita ut nihil gaudiū ei⁹ possit diminuere. Aug. 10. d̄fes.
28. cuz ihesero tibi ex oī me nul̄z erit mihi dolor a labor. a vir-
ua erit vita mea tota plena te. Itēz hoc gaudiū erit plenum
securitate q̄a nec per iuvidiaz. nec p̄ potentiam alicuius poterit
toli. Jo. 16. gaudiuz restruz nemo tollet a vobis Itēz erit hoc
gaudiuz plenū eternitate. non enim erit momētaneum. sed sta-
bile a eternuz. Ps. 60. ponaz. te ī gaudiū ī generacione a
generacionez a luges lac gentiū. a mamilla regum lactaberis.
Quartū haudiū ē sup̄efflues. s. diuine nature. gaudet em̄ deus
p̄ in filio a sp̄ūlācto. a filius ī p̄re a sp̄ūlācto. a sp̄ūlāctus ī

patre & filio. quorum gaudium unum est divina beatitudo. quae non est aliud ab eis. sed hoc est eis gaudere quod esse quod gaudium cum infinitus sit. non est dubius quin superfluat. & superabundet omni creature gaudio. a quo tamē gaudio angelis et sanctis omnibus emanat gaudium beatitudinis ipsorum. quia participatio illius superfluentis & infiniti gaudij omnes sunt beati. **M**at. 25. serue bone & fidelis nostra in gaudium domini. quia inter gaudium dei omne creature gaudium continetur.

Secunda pars.

Ecundo cum dicitur Hoc in proverbiis. permittitur aperta contemplatio divinorum. et tria facit. primo enim ostendit tempus quod divinitatem esset manifestatus: hec: scilicet que de divinis locutus sum usque modo: in proverbiis locutus sum vobis. Et atque puerium locutio in qua aliud dicitur. et aliud intelligitur. & tunc dicitur puerium quod possum per verbo. & loco alterius locutionis. proprie autem puerium est. quoniam sic aliud dicitur & aliud intelligitur. quod tamen unum dictum est ipse et iuxta intelligentiam alterius. et tunc puerum illud est id est quod parola. & hoc modo dicitur puerum quasi ipse verbum. Ex quo patet quod omnis parola puerium est. sed non omne puerum est parola. manifestatus est autem quod Christus multa locutus est de divinitate sua in proverbiis & parabolis. quia discipuli adhuc carnales sine similitudinibus corporalibus non poterant divinam intelligere. **M**ar. 10. talibus multis parabolis loquebatur eis verbum prout poterant audiire sine parbole atque loquebatur eis sed quia quod datum erat aliis nosce parabolam. hoc erat datum apostolis perfecte intelligere. ideo aliquando eos oportebat palam divinam intelligere. unde subdit: venit hora in qua non iam in proverbiis loquar vobis: hec hora potest accipi. vel per illo modo tempore quo Christus dicit his verbis fuit cum apostolis. statim enim clare annuntiavit eis de patre divino dicens. Ipse pater amat vos et iterum. exiit a patre et venit in mundum et multa alia statim ponit in sequenti capitulo et propter hoc dicit: Sed palam de parte mea annuntiabo vobis: **J**o. 12. pater manifestauit nomine tuum hominibus quos dedisti mihi. Atque mox habens Christum. hora illa quando Christus palam annuntiavit divinam apostolis. fuit tempus resurrectionis. quia per 40. dies disputauit cum eis loquens de regno dei. Atque mox habens Christum. hora ista in qua manifestata divinitas est. quoniam videbimus deum sicuti est in vita eterna. **L** Onde sciendum est quod sumus in vita presenti. soli per prophetas nobis loquitur Christus prius puerum est divina credere multis verbis scripture et apostolus

Sermo

102 et isti credunt diuinum verbū p̄ varia a multa v̄ba. q̄ nō sunt iuxta verbū. h̄ accepta p̄ verbo. sed aliqui eleuant se. vt intelligant diuinā p̄ verbū qđ est in mente. et isti iuxta intelligunt diuinum v̄bum p̄ verbū. qđ est simile et iuxta dei v̄bū. et iste est secundus gradus at templacōis. q̄ vero diuinū v̄bū ī sui natura intelligat. hoc erit in vita beata. qñ dei v̄bum ī ipso dei verbo videbim⁹. hec erit illa hora nūc deficiens. qñ excluso om̄i prouerbio. ipse dei filius palaz annūtiabit nobis de p̄re. vñ Gre. 30. moralū. palā de p̄re annūciare se asserit. quia p̄ patefactaz tunc maiestatis suz spēm. et quō ip̄e gignentī nō impar c̄riat et quō ex utroq̄ sp̄us v̄tric̄ coeteris p̄cedat ostendet. Secundo ponit qđ erit aueniens tam manifeste visioni: ī illo die: quod p̄mo appellauerat hora rōne etinitatis p̄manentis. nunc diem appellat rōne lucis et claritatis: in nomine meo petetis: petere vno mō idēz est qđ interrogare et querere. in illo igit̄ die eterne claritatis sancti interrogabūt ī noīe xp̄i. qz nō ī sono v̄borū. sed in ip̄a re v̄bi dei d̄spiciēt. quecūq̄ interrogauerit in dei em̄ filio sūt om̄nes th̄zauri sapientie et scientie dei abstconditi. nec dicunt sancti aliquid interrogare qđ nesciāt. h̄ quia cognitio eorū qua vident cognoscibila ī v̄bo dei. nō est eis naturalis. sed p̄ gloriā. nec est eis a sc̄ip̄is. h̄ a v̄bo. ideo ab eo et ī v̄tute eius interrogare dicunt. omnis enim illa res aliqualit̄ cadit in questione. cuius noticia ex nobis nō est. licet etiā dici posset. q̄ nō om̄nia sancti cognoscāt ī v̄bo. et ideo ī noīe ipsius cognitio nem petunt. ¶ Deinde ostendit sufficientiam asequentem hanc visionē. et nūc dico vobis: qz ego rogabo p̄rem de vobis quod triplū potest intelligi. p̄mo h̄m Xu. qz ipse christus h̄m q̄ homo licet oret p̄ nobis patrez iuxta illud. Hebre. 2. saluare impetuū potest accedens p̄ sc̄ip̄is ad dominū. semp viuens ad interpellandū p̄ nobis h̄m tñ q̄ ipse est fili⁹ dei. eiusdē maiestatis eius patre. et in c̄stum deus non rogat patrem p̄ nobis. sed si mulcū p̄re rogates exaudit. Alio mō potest intelligi q̄ sanctis cui erūt ī vita eterna non erit oportunitū. vt xp̄us p̄ eis roget p̄rem. qz nulla ibi erit indigētia. Alio mō qz etiā dū sancti sūt ī p̄nti vita. nō oīz q̄ xp̄us p̄ eis roget. qz sine xp̄i rogamine ex dilectione ad ip̄m merent̄ p̄re ex audiū. vnde subdit: ip̄e em̄ p̄r amat vos: qz vt dicit Aug. dilexit nos an mūdi substitutionē. Et duas tangit rōnes istius amoris p̄ma: quia vos me amasti: Sed q̄rit Aug. quō sit verū: q̄ ideo p̄r nos amet. q̄a filiū dei dilexerim⁹ cum p̄ma Jo. 4. dicit: diligamus deū: qm̄ ip̄e prior dilexit nos. Et dicendū ī rei v̄itate q̄ nō ideo diligit

XVII

nos deus. qz eū diligim⁹. h̄ eūlo idec eūz diligim⁹. qz ipse nos diligit. verū tamē qz a p̄e et filio habem⁹: qz p̄em a fili um diligamus et dō diligit opa sua. ideo nos suos dilectores amat. Scdm tñ hoc ipsū qz diligit nos. amtores sui nos nō faceret. nisi anteq̄ faceret nos amret. Alterā dilectōis rōnē assiḡt ex fide: et credidistis: qz a deo exiui: Criso. caret apud p̄ez m̄tercessōis necessitate perfecta de filio fides. que qz a deo exierit credit atq; amat. et p̄ seipſaz iam audiri meret. exandicōis em̄ principiū est fides. vñ saluator. omnia possibilia sūt credenti.

N Tertio ponit sūma fidei quo ad eternā xp̄i generatōe et tpalem incarnatōe. ac mortem ipsius. resurrectōe. a ascensionē: exiui a p̄e: s. p̄ eternā generatōem qui exiuis est eternus absq; vlla innouatōe. nō em̄ p̄ p̄cessit filiū. Itz exiuit filius a p̄e absq; sepatione. ita em̄ a p̄e exit qz fili⁹ est in p̄e et pater in fili⁹. Itz exiuit absq; diminuē. qz sic non exiuit filius a patre. qz aliquid diminuāt a patris substantia. h̄ tota substātia est in patre. tota i filio nec ampli⁹ in duob⁹ qz in uno. vñ. Wylari⁹. 6. de tri. non p̄ d̄suetudinē humani p̄tis deus ex deo nascit. cuius a deo exiit potius qz p̄tis ē. est em̄ vñ ex uno non est p̄tio. nō est defactio. non est diminutio. nō diruatio non p̄tensio. nō passio. h̄ viuentis nature ex viuente nativitas deus ex deo exiens est. non creatura in dei nōmē electa nō vt esset cepit ex nihilo. h̄ exīt amanente. et exīsse significatōem habet nativitatis. nō habet inclinationis. Deinde tangit fidē incarnationis: et veni in mundū: carnem assumendo ex virgine. Jo. p̄imo. In p̄pria venit Deinde tangit passionis et relurrectionis fidem: iterum reliquo mundū: moriens enim reliquit mundum. quia vitam humanam non habuit. resurgens etiā reliquit mundū. qz et si viuebat habens vitam corporez a sensibilem. vita tñ illa erat separata a vita omni hominū. Deinde tangit fidem ascensionis: et vado ad patrem: uit enim ad patrem in ascensione. quando fuit assumptus in celum et sedet a dextris dei. Mar. 16 Tertia pars.

Er̄tio cum dicit Dicunt ei tangitur deuota fidei confessio. vbi tria facit. p̄mo pom̄ responsio discipulo rum: Dicūt ei discipuli: eius: ecce nūc palaz loqueris: p̄mo locutus fuerat xp̄us palaz i. publice. Jo. 18 Ego plā locut⁹ sū mūdo ego semp̄ docui in synegoga & in templo. quo oēs iudei duemūt. & i occulto locut⁹ sū mūhil. nūc vō loqba k̄ xp̄s palaz i. clare & apte. eccl. 39. ip̄e palaz satiet disciplinā doctrine sue: & purbiū nullū dicas: d̄suetudo est amicorū.

Sermo

vt ab iniūce recedentes absq; vlla vboꝝ duplicitate sibi mutuo
corda manifestet. qd̄ obseruauit xp̄s. recedens a discipulis. vñ
sine puerbio eis loq̄bat in hoc qd̄ palaz dixit deū p̄em disci-
pulos amare. & qd̄ a deo exierat et venerat in mūdū. Sed o p-
fitent sapiam xp̄i. qd̄ dei filio appropriaſ: nūc scim⁹ qd̄ scis oia.
revera scientia signū est clare & lucide loqui. vt possit alijs do-
cerere. sapie. q. Emitte sapiam tuā. dñe de celis sanctis tuis. et
de sede magnitudinis tue. vt meū sit & metum labore. & scias
quid acceptū sit apud te. scit enim omnia & intelligit. et non est
opus tibi. vt quis te interroget: qr̄ anteꝝ interrogetur. nouit
quid interrogare velint. neq; em̄ interrogatiōib; fiunt nō deo
corda hom̄. qr̄ scit omnia. etiā anteꝝ hiant. Tertio p̄fiteret xp̄i
diuinā genaracōem: in hoc credim⁹: qr̄ a deo existi: qr̄ sol⁹ de-
us sit occulta cōdūz. & p̄prie ista noticia filio dei appropriaſ
quid sapientia dei patris occulta eternum verbum nascitur.

In ascēsiōe dñi Introductō Sermo xlviij.

Ecūbentib; .ii. discipulis apparuit illis ih̄sus.
et exprobavit incredulitatē eorum & duriatā
cordis. Mar. 16. hoc idem habetur Luc. 24.
ascēlur⁹ xp̄s ad p̄ez mādatū discipulis dīces

Eūtes in mūdū vniūluz p̄dicare euāgeliū oī creature hac vero
die caritati v̄re nō aliud euāgeliū p̄dicare intendim⁹. qd̄ glo-
rie ascensionis dñice. ipse igit̄ qui p̄dicationis dedit mādatū di-
gne nobis de sciplo loqui dēdat. qm̄ vt verbis utar Augusti
non de aliquo loqm̄r̄ nob̄ oīb;. ipse ergo sit auditor nři sermonis. qui est
largito: nře salutis. qd̄ vt nobis dēdat v̄ginis m̄ris ei⁹ suffra-
giū salutare āgēlica hūilit iplorem⁹ dicētes. aue maria gra-
tia plena ſc.

Prima pars

xx

Ecūbentib; vndeclī discipulis ſc. qn̄ p̄em familias
contingit ad alterā regionē transire. tūc mādata appo-
nit seruus suis qualiter domum suam et familiam cete-
rāq; omnia uſq; dū venerit debeāt gubernare. salua-
tor igit̄ nř hodierna die celestē regionē ascendens: fideliumq;
familiaz relinqns in terris. dedit p̄cepta discipulis. vt p̄ multi-
plicando fideluz nūero. ubiq; terraz̄ ipsius nomē diuulgaret
de quo agitatur in p̄nti euāgeliō. qd̄ diuiditur in tres p̄tes. In
p̄ma namq; onditur quib; verbis ante suam ascensionē cr̄stus
fuerit discipulos allocutus amicabiliter & gracieſe Secūdo quo
in celū fuerit assumptus mirabiliter & glōie. ibi. & domin⁹ qd̄
ih̄sus ſc. Tertio quo p̄ discipulos sermo ip̄s⁹ fueit ap̄pletus ſc.